

Συλλογή της Νομολογίας

Υπόθεση C-431/14 P

**Ελληνική Δημοκρατία
κατά
Ευρωπαϊκής Επιτροπής**

«Αίτηση αναίρεσως — Κρατικές ενισχύσεις — Αντισταθμιστικές ενισχύσεις που χορήγησε ο Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛΓΑ) κατά τα έτη 2008 και 2009 — Απόφαση με την οποία οι ενισχύσεις κρίνονται μη συμβατές με την εσωτερική αγορά και διατάσσεται η ανάκτησή τους — Έννοια του όρου “κρατική ενίσχυση” — Άρθρο 107, παράγραφος 3, στοιχείο β', ΣΛΕΕ — Κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στον γεωργικό τομέα — Υποχρέωση αιτιολογήσεως — Παραμόρφωση αποδεικτικών στοιχείων»

Περίληψη – Απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 8ης Μαρτίου 2016

1. *Αναίρεση — Λόγοι — Πεπλανημένη εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών — Απαράδεκτο — Έλεγχος από το Δικαστήριο της εκτιμήσεως των αποδεικτικών στοιχείων — Αποκλείεται, πλην της περιπτώσεως παραμορφώσεως του περιεχομένου τους*

(Άρθρο 256 § 1, εδ. 2, ΣΛΕΕ· Οργανισμός του Δικαστηρίου, άρθρο 58, εδ. 1· Κανονισμός Διαδικασίας του Δικαστηρίου, άρθρο 168 § 1, στοιχείο δ')

2. *Αναίρεση — Λόγοι — Ανεπαρκής αιτιολογία — Δυνατότητα του Γενικού Δικαστηρίου να λάβει υπόψη έμμεση αιτιολογία — Επιτρεπτό — Προϋποθέσεις*

(Άρθρο 256 ΣΛΕΕ· Οργανισμός του Δικαστηρίου, άρθρα 36 και 53, εδ. 1)

3. *Ενισχύσεις χορηγούμενες από τα κράτη — Έννοια — Αντισταθμιστικές ενισχύσεις οι οποίες χορηγήθηκαν λόγω των ζημιών που είχαν υποστεί οι αγρότες εξαιτίας των δυσμενών καιρικών συνθηκών, ήταν ανεξάρτητες των ασφαλιστικών εισφορών που καταβάλλουν οι αγρότες και χρηματοδοτήθηκαν από δάνειο που σύναψε οργανισμός του Δημοσίου — Εμπίπτουν*

(Άρθρο 107 § 3 ΣΛΕΕ)

4. *Αναίρεση — Λόγοι — Λόγος προβαλλόμενος για πρώτη φορά στο πλαίσιο της αιτήσεως αναίρεσως — Απαράδεκτο*

(Οργανισμός του Δικαστηρίου, άρθρο 58)

5. *Ενισχύσεις χορηγούμενες από τα κράτη — Απαγόρευση — Παρεκκλίσεις — Εξουσία εκτιμήσεως της Επιτροπής — Κριτήρια εκτιμήσεως — Κατευθυντήριες γραμμές εκδοθείσες από την Επιτροπή — Προσωρινό πλαίσιο για τη λήψη μέτρων κρατικής ενισχύσεως με σκοπό να στηριχθεί η πρόσβαση στη χρηματοδότηση κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσεως — Δεσμευτικό αποτέλεσμα*

(Άρθρο 107 § 3 ΣΛΕΕ· ανακοίνωση 2009/C 16/01 της Επιτροπής)

1. Οσάκις ο αναιρεσείων προβάλλει παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου, οφείλει, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 256 ΣΛΕΕ, του άρθρου 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του άρθρου 168, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, να εκθέτει επακριβώς τα στοιχεία τα οποία διατείνεται ότι παραμόρφωσε το Γενικό Δικαστήριο και να καταδεικνύει τα σφάλματα αναλύσεως στα οποία υπέπεσε, κατά την εκτίμησή του, το Γενικό Δικαστήριο και τα οποία είχαν ως αποτέλεσμα την εκ μέρους του παραμόρφωση αυτή. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, εξάλλου, η παραμόρφωση πρέπει να προκύπτει προδήλως από τα στοιχεία της δικογραφίας, χωρίς να απαιτείται εκ νέου εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων.

(βλ. σκέψεις 32, 34)

2. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψεις 38, 57)

3. Κατ' εξαίρεση πληρωμές αντισταθμιστικών ενισχύσεων οι οποίες χορηγήθηκαν λόγω των ζημιών που είχαν υποστεί οι αγρότες εξαιτίας των δυσμενών καιρικών συνθηκών, ήταν ανεξάρτητες των εισφορών που κατέβαλαν οι αγρότες για την ασφάλιση της φυτικής και ζωικής παραγωγής και χρηματοδοτήθηκαν από δάνειο που σύναψε οργανισμός αγροτικών ασφαλίσεων που ανήκει εξ ολοκλήρου στο Δημόσιο, συνιστούν πλεονέκτημα το οποίο δεν θα είχε η δικαιούχος επιχείρηση υπό κανονικές συνθήκες αγοράς και, επομένως, έχουν επιπτώσεις στον ανταγωνισμό.

Συγκεκριμένα, λαμβανομένου υπόψη ότι οι εισφορές που κατέβαλαν οι αγρότες ήταν ανεξάρτητες των αντισταθμιστικών ενισχύσεων τις οποίες οι ίδιοι εισέπραξαν, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι οι εισφορές αυτές αποτελούσαν ειδικές επιβαρύνσεις του πλεονεκτήματος που συνιστούσε, εν προκειμένω, η χορήγηση των ενισχύσεων αυτών ούτε ότι οι εν λόγω ενισχύσεις ήταν συμφυείς με την παροχή του πλεονεκτήματος αυτού. Επομένως, δεν θα ήταν δυνατός συμψηφισμός του εν λόγω πλεονεκτήματος με τις ίδιες αυτές εισφορές.

(βλ. σκέψεις 42, 43)

4. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψη 55)

5. Η Επιτροπή δεν επιτρέπεται να παραβεί το άρθρο 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, καθορίζοντας πλαίσια κατά πλάνη περί το δίκαιο ή κατά πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως, ούτε να παραιτηθεί, ως εκ του καθορισμού τέτοιων πλαισίων, από την άσκηση της εξουσίας εκτιμήσεως που της παρέχεται βάσει της διατάξεως αυτής. Επομένως, οσάκις κατά την άσκηση αυτή καθορίζει πλαίσια αυτού του είδους, αυτά πρέπει να αποτελούν αντικείμενο διαρκούς ελέγχου προκειμένου να λαμβάνεται υπόψη κάθε σημαντική εξέλιξη η οποία δεν καλύπτεται από τις πράξεις αυτές.

Αφετέρου, ο καθορισμός των πλαισίων αυτών δεν απαλλάσσει την Επιτροπή από την υποχρέωσή της να εξετάζει τις εξαιρετικές ειδικές συνθήκες τις οποίες επικαλείται κράτος μέλος, σε συγκεκριμένη περίπτωση, για να ζητήσει την απευθείας εφαρμογή του άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο β', ΣΛΕΕ και να αιτιολογεί, ενδεχομένως, την άρνησή της να δεχθεί ένα τέτοιο αίτημα.

Όσον αφορά το κατά πόσον επηρεάζεται ο πρωτογενής γεωργικός τομέας της Ένωσης από την οικονομική κρίση που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη, η Επιτροπή άσκησε την εξουσία της εκτιμήσεως η οποία της παρέχεται βάσει του άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο β', ΣΛΕΕ εκδίδοντας το προσωρινό κοινοτικό πλαίσιο για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης, με σκοπό να στηριχθεί η

πρόσβαση στη χρηματοδότηση κατά τη διάρκεια της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης, όπως προκύπτει από την ανακοίνωση της Επιτροπής του 2008, και, εν συνεχεία, το τροποποιηθέν ΠΚΠ, δεδομένου ότι το πρώτο και το δεύτερο μνημονεύουν ρητώς τον τομέα αυτόν.

(βλ. σκέψεις 71-73)